

Strategic and Security Studies Group

ПРИДНІСТРОВСЬКА
ПРОБЛЕМА:
погляд з України

КИЇВ 2009

Придністровська проблема: погляд з України. – К.: Істина, 2009. – 272 с.

ISBN 978-966-8909-52-8

В публікації містяться підсумки досліджень сьогодення і перспективи міждержавної українсько-молдовської взаємодії, комплексу питань врегулювання Придністровського «замороженого конфлікту», міжнародної кооперації й інформаційної політики у цій справі, аспектів громадянства й режиму українсько-молдовського кордону, міжетнічних відносин та життя українців Молдови, партнерства організацій громадського сектору України та Молдови.

Придністровський «заморожений конфлікт» на кордоні України становить виключний інтерес з точки зору політики національної безпеки України. Понад те, наявність прямої зацікавленості Української держави у врегулюванні Придністровського конфлікту, вимагає систематизації знань із Придністровської тематики крізь призму національних інтересів.

Публікація надає необхідні відомості про стан проблематики українсько-молдовських відносин; покликана поживити діалог українських та молдовських експертів, посадовців і політиків задля визначення подальших спільних дієвих заходів із придністровського врегулювання і забезпечення історичної перспективи для міждержавних відносин України та Республіки Молдова.

Публікація здійснена в рамках проекту «Придністровська проблема: погляд з України» Групи стратегічних та безпекових студій, підтриманого Міжнародним Фондом «ВІДРОДЖЕННЯ» (Керівник проекту – О. Басараб). Підготовка розділів 15 та 17 здійснена за сприяння Фонду «Open Ukraine» та Фонду Віктора Пінчука.

За заг. редакцією **С. Герасимчука**

Автори:

- Н. Беліцер* (Інститут демократії імені Пилипа Орлика)
- С. Герасимчук* (Група стратегічних та безпекових студій)
- О. Гриценко* (Група стратегічних та безпекових студій)
- Я. Довгопол* (незалежний експерт)
- З. Жмінько* (Група стратегічних та безпекових студій)
- Я. Матійчик* (Група стратегічних та безпекових студій)
- О. Сушко* (Інститут євроатлантичного співробітництва)
- О. Чабала* (незалежний експерт)

ISBN 978-966-8909-52-8

© ГО «Група СБС», 2009

ЗМІСТ

	Вступ	5
1.	Ще раз про стратегічні інтереси України щодо Молдови	8
2.	Панорама українського погляду на розвиток взаємин із Молдовою та проблему врегулювання Придністровського конфлікту	15
2.1.	<i>Позиції провідних політичних рухів</i>	15
2.2.	<i>Позиції регіональних еліт</i>	24
2.3.	<i>Позиції бізнес-груп та неформальних груп інтересів</i>	32
2.4.	<i>Підсумки експертного опитування “Придністровська проблема: погляд з України”</i>	40
3.	Характер співпраці українських та придністровських бізнес-структур	51
4.	Проблеми української меншини в Придністров’ї та решті Молдови	63
5.	Проблема громадянства у двосторонніх стосунках Україна – Республіка Молдова	71
5.1.	<i>Короткий огляд розвитку міжнародного права з питань громадянства</i>	73
5.2.	<i>Сучасні тенденції у підходах до питань громадянства в країнах «старої» та «нової» Європи</i>	75
5.3.	<i>Вплив загострення ситуації в сепаратистських регіонах пострадянських держав на проблеми громадянства</i>	77
5.4.	<i>Проблема громадянства в контексті Придністровського конфлікту</i>	80
6.	Питання режиму українсько-молдовського кордону	84
6.1.	<i>Загальна оцінка стану українсько-молдовського кордону</i>	84
6.2.	<i>Проблеми забезпечення прикордонного режиму на українсько-молдовському кордоні</i>	87
6.3.	<i>Проблеми забезпечення митного режиму на українсько-молдовському кордоні</i>	91
6.4.	<i>Оцінка досвіду спільного контролю в пунктах пропуску через українсько-молдовський державний кордон</i>	101
6.5.	<i>Джерела і види порушень прикордонного і митного режиму на українсько-молдовському кордоні</i>	104
7.	Роль України в якості учасника переговорного процесу щодо врегулювання Придністровського конфлікту (формат «5+2»)	111
8.	Процес придністровського врегулювання на тлі політичних подій 2009 року у Кишиневі й Тирасполі	121
8.1.	<i>Квітневі події в Кишиневі й Тирасполі – зв’язок між ними</i>	121
8.2.	<i>Розвиток політичної ситуації в Придністровському регіоні РМ (квітень-грудень 2009 року)</i>	125
8.3.	<i>Придністровське врегулювання – 2009: спроби поновлення конструктивного діалогу</i>	129
9.	Роль і значення прикордонної місії ЄС "EUBAM"	146
9.1.	<i>Передумови створення Прикордонної Місії ЄС</i>	146
9.2.	<i>Коротка історія Місії</i>	147
9.3.	<i>Основні характеристики Місії</i>	151

9.4.	<i>Оцінки результатів діяльності Місії</i>	153
9.5.	<i>Моніторинг імплементації Спільної заяви України та Республіки Молдова</i>	155
9.6.	<i>Боротьба з контрабандою та іншими видами транскордонних злочинів</i>	162
9.7.	<i>Технічна допомога</i>	168
9.8.	<i>Механізми фінансування</i>	171
9.9.	<i>Перспективи на майбутнє</i>	173
10.	Заходи щорічних Цільових планів Україна-НАТО щодо врегулювання Придністровського конфлікту	177
11.	Питання неврегульованості статусу збройних формувань та озброєнь у Придністровському регіоні Молдови	183
11.1.	<i>Статус військових формувань на території Придністров'я</i>	183
11.2.	<i>Статус озброєнь на території Придністров'я</i>	189
12.	Косовський «не-прецедент»: вплив на ситуацію в Придністров'ї та перспективи врегулювання конфлікту	195
12.1.	<i>Підготовка до проголошення незалежності Косова</i>	195
12.2.	<i>Після проголошення незалежності Косова</i>	200
13.	Нові виклики регіональній безпеці як наслідок визнання РФ державного суверенітету сепаратистських регіонів Грузії – Південної Осетії та Абхазії	203
14.	Вплив Придністров'я на прояви сепаратизму в Україні	211
15.	Висвітлення придністровської проблематики українськими ЗМІ	222
15.1.	<i>Що цікавить ЗМІ у «придністровському питанні»?</i>	222
15.2.	<i>Українська громада Придністровського регіону Молдови. Інформаційний аспект</i>	224
15.3.	<i>Результати контент-аналізу щодо висвітлення “придністровського питання” у ЗМІ України</i>	226
15.4.	<i>Проблеми інформаційної підтримки української громади в Молдові та в її Придністровському регіоні</i>	233
16.	Інформаційний вплив російських (і проросійських) ЗМІ на проблему врегулювання Придністровського конфлікту	237
17.	Співпраця аналітичних центрів та громадських організацій України з молдавськими та міжнародними організаціями з питань Придністров'я	246
	Узагальнення	265